

<https://www.ohchr.org/en/news/2023/07/ukraine-civilian-casualties-24-february-2022-30-june-2023> (дата звернення: 14.10.2024).

3. Шмигаль назвав орієнтовну суму збитків, завданих РФ, станом на 1 січня : Олена Богданюк, Дарина Коломієць, Суспільне новини. URL: <https://suspilne.media/402893-smigal-nazvav-orientovnu-sumu-zbitkiv-zavdanih-rf-stanom-na-1-sicna/> (дата звернення: 14.10.2024).

4. Варіанти відшкодування збитків, завданих під час війни в Україні : професор Люк Моффетт, School of Law Queen's University Belfast. URL: https://reparations.qub.ac.uk/assets/uploads/QUB_ReparationUkraine_WEB-1.pdf (дата звернення: 14.10.2024).

5. Британія готова позичити Україні всі заморожені активи Росії, – Кемерон : Тетяна Зарембо, Фокус. URL: <https://focus.ua/uk/economics/631418-britaniya-gotova-pozichiti-ukrayini-vsi-zamorozheni-aktivi-rosiyi-kameron> (дата звернення: 14.10.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-54>

CONSTITUTIONAL AND PERSONAL RIGHTS AND FREEDOMS IN THE CONTEXT OF MEMBERSHIP IN A EUROPEAN PUBLIC LAW ORGANISATION

КОНСТИТУЦІЙНІ І ОСОБИСТІ ПРАВА ТА СВОБОДИ У КОНТЕКСТІ ЧЛЕНСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Demianishyn Ya. V.

*Postgraduate student at the Department
of Philosophy, Foreign Languages
and Social Sciences and Humanities
Kyiv University of Intellectual Property
and Law National University
«Odesa Law Academy»
Kyiv, Ukraine*

Демянішин Я. В.

*аспірант кафедри філософії,
іноземних мов та соціально-
гуманітарних дисциплін
Київський університет
інтелектуальної власності та права
Національного університету
«Одеська юридична академія»
м. Київ, Україна*

Інтеграція України в Європейський правовий простір через членство в Європейській організації публічного права представляє собою стратегічний крок у зміцненні конституційних та особистих прав та свобод. Україна, ставши членом Ради Європи та ратифікувавши Європейську

конвенцію про захист прав людини і основних свобод у липні 1997 року, взяла на себе зобов'язання привести своє законодавство у відповідність до стандартів Ради Європи. 21 жовтня 2022 року, Україна зробила значний крок на шляху до європеїзації свого публічного права, ставши повноправним членом Європейської організації публічного права (ЄОПП) на основі Закону № 2634-IX. Приєднання України до ЄОПП є свідченням її відданості європейським цінностям та прагненням до інтеграції з європейським правовим простором, особливо у контексті захисту прав людини та громадянина [1].

Членство України в Європейській організації публічного права (ЄОПП) стало ключовим кроком на шляху до гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами, особливо в аспектах захисту прав людини. Взаємодія з ЄС, а також з Радою Європи та ОБСЄ, відіграє важливу роль у формуванні правової системи України, яка відповідає демократичним стандартам та принципам верховенства права.

При аналізі європеїзації публічного права України, особливо в контексті конституційних і особистих прав та свобод, виявляється значний інтерес до цього процесу з боку міжнародної наукової спільноти. Роботи таких вчених як К. Аллен, Т. Божель, Я. Бочь, і С. Чіті, серед інших, свідчать про активне дослідження адміністративного та публічного права у контексті європейської інтеграції. Осмислення впливу Європейського Союзу на посткомуністичні країни, включаючи процеси реформ у системі публічного управління, стало важливим предметом досліджень відомих європейських та американських учених, таких як Б. Ліпперт, Г. Умбах, та Ф. Шиммельфеніг [2, с.151].

Конституційні та особисті права та свободи в Україні, включаючи право на життя, свободу слова, та право на справедливий суд, є основоположними засадами, гарантованими Конституцією. Вони формують каркас демократичного суспільства та правової держави, забезпечуючи кожному захист та можливість вільного висловлення та доступу до правосуддя.

Феномен європеїзації в адміністративному праві та управлінні охоплює комплексну трансформацію національних систем у відповідності до стандартів і вимог Європейського Союзу (ЄС). Цей процес не тільки зміцнює інтеграцію на рівні держав-членів та держав-кандидатів, але й впливає на розвиток внутрішньонаціонального правопорядку. Зокрема, реформування національного законодавства, особливо в сфері адміністративного права, є відображенням

політичного напрямку розвитку держави і виражає бажання політичних еліт інтегруватися до європейських структур.

Аналіз європеїзації адміністративного права виявляє існування трьох основних механізмів європеїзації, які спрямовані на узгодження національного законодавства з правовими стандартами ЄС: позитивна інтеграція, негативна інтеграція та рамкова інтеграція. Кожен з цих механізмів має свої специфічні властивості і призначення у процесі європеїзації, сприяючи інтеграції через різні форми правового впливу. Також розглядається диференціація між «жорсткою» та «м'якою» європеїзацією, яка вказує на різні аспекти впливу ЄС на національні правові системи. «Жорстка» європеїзація зазвичай пов'язана з безпосередньою імплементацією європейського законодавства в національне право, тоді як «м'яка» європеїзація включає в себе інструменти трансферу стилю поведінки та практик, які сприяють адаптації до європейських стандартів без формальної юридичної обов'язковості [3, с.49].

Європеїзація передбачає зміни в різних сферах суспільного життя під впливом процесу європейської інтеграції, включаючи право, економіку, політичні системи, охорону навколишнього середовища, а також сферу публічного адміністрування. Вона здійснюється через запровадження нормативно-правових актів ЄС, вплив прецедентного права Суду Європейських Співтовариств, тісну співпрацю національних та державних службовців на міжнародному рівні, а також через створення мереж та мережного співробітництва.

Процес європеїзації сприяє поступовій конвергенції національних правових систем держав-членів ЄС, зберігаючи при цьому національно-історичні традиції і не викликаючи опору чи побоювань серед держав або їх громадян. Важливо, що європеїзація відбувається не лише в країнах ЄС, а й у сусідніх країнах, таких як Україна, які прагнуть запозичити кращий досвід європейського державного будівництва та законотворення.

Дослідження феномена європеїзації адміністративного права, в контексті конституційних і особистих прав та свобод, засвідчує глибоку взаємодію національного і європейського правових полів. Аналіз цієї взаємодії, зокрема впливу права Європейського Союзу на внутрішньонаціональне право, виявляється критично важливим для розуміння механізмів і моделей, які сприяють захисту та розвитку основоположних прав та свобод в Україні. Процес європеїзації вбирає в себе різні моделі впливу, від «позитивної» до «рамкової» інтеграції,

кожна з яких передбачає певний ступінь адаптації національного законодавства до європейських стандартів [4, с.53].

Особливе місце в цьому процесі займає підписання та імплементація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що стало фундаментальним кроком на шляху до інтеграції України в європейський правовий простір. Це не лише відкриває двері для реформ в адміністративному праві та публічному управлінні, але й акцентує на необхідності гармонізації національного законодавства з європейськими нормами, зокрема у сфері захисту прав людини.

Обумовленість ЄС є ключовим чинником у цьому процесі, стимулюючи країни до проведення необхідних внутрішніх реформ. Відносини між ЄС та Україною, зокрема, проходять через різні етапи розвитку, починаючи від Угоди про партнерство і співробітництво до потенційного підписання Угоди про асоціацію, яка включає створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі та передбачає більш тісну економічну інтеграцію та політичну асоціацію з ЄС. Ці зусилля відображають загальну тенденцію серед посткомуністичних країн до реформування своїх адміністративних систем у відповідності до європейських стандартів, що має на меті підвищення якості управління, забезпечення демократії та верховенства права.

До європеїзації Україна боролася з такими проблемами, як обмежена свобода слова, неефективність судової системи та відсутність комплексного захисту прав людини. Правові та інституційні рамки не були належним чином узгоджені з міжнародними стандартами прав людини, а виконання існуючих законів часто було слабким або непослідовним.

Адаптація національного законодавства до вимог Європейського Союзу, особливо після підписання Угоди про асоціацію з ЄС, сприяла запровадженню реформ в різних сферах правової системи України.

1. Зміни до Конституції України та прийняття нових законодавчих актів у сфері судоустрою та статусу суддів спрямовані на забезпечення незалежності судової влади, що є ключовим аспектом захисту прав людини.

2. Підвищення стандартів судового розгляду, гарантії щодо повного, неупередженого та об'єктивного розгляду справ у розумні терміни.

3. Закон України «Про захист персональних даних» було приведено у відповідність з європейськими директивами, з метою підвищення рівня захисту інформації про особу.

4. Удосконалення законодавства у сфері забезпечення свободи висловлювань та доступу до публічної інформації, що сприяє

забезпеченню прозорості діяльності органів влади та зміцненню демократичних процесів.

5. Покращення захисту прав національних, етнічних, релігійних меншин через реалізацію відповідних європейських конвенцій і директив, спрямованих на боротьбу з дискримінацією.

Європеїзація вплинула на українське законодавство позитивно, сприяючи реформам у правовій системі та забезпечуючи більш високий рівень захисту конституційних прав і свобод громадян. Цей процес не лише спрямований на виконання зовнішніх зобов'язань перед Європейським Союзом, але й на внутрішнє перетворення, що сприяє демократизації, зміцненню верховенства права, та підвищенню якості життя в країні.

Отже, для подальшої інтеграції українського права у європейський простір рекомендовано продовжувати гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, зокрема у сфері прав людини, та зміцнювати інституційну спроможність для ефективного захисту прав громадян. Враховуючи виклики, такі як опір реформам та корупція, перспективи європеїзації обіцяють зміцнення верховенства права та покращення якості життя в Україні.

Література:

1. Україна стала членом європейської організації публічного права. МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-stala-chlenom-yevropejskoyi-organizaciyi-publichnogo-prava> (дата звернення: 16.03.2024).

2. Радишевська О. Р. Європеїзація адміністративного права України: особливості сучасної тектоніки механізмів впливу. Часопис Київського університету права. 2020. № 1. С. 150-154.

3. Юринець Ю. Л. Проблеми європеїзації права України: адміністративно-правовий вимір. Часопис Академії адвокатури України. 2016. Т.9. № 1. С. 43-71.

4. Нестеренко К. О., Богатирьова М. О. Реформування публічного управління в Україні у контексті євроінтеграції. Lex Portus. 2019. № 6. С. 52-65.